NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.
Rok VII. Kraków, środa 27 lutego 1924 Nr. 48

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7.
Nr. telefonu 279. — Konto czekowe Poczt. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123
Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi nie będą uwzględniane.
Redakcya rękopisów nie zwraca. Za inseraty Redakcya nie odpowiada.
Redaktor naczelny przyjmuje od 12 do 1 w południe.

Cena Nru Mp. 250.000

Prenumerata: w Krakowie i prowincyi mies. 5800000 kwrt. 17400000
w Krakowie z odnoszeniem do domu mies. 6000000 kwrt. 18000000
Na prowincyi: z przesyłką pocztową mies. 7000000 kwrt. 21000000
Za granicą: z przesyłką pocztową mies. 12000000 kwrt. 36000000
Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia za słowo zlp. 0·08, wiersz milimetr. 1-szp. zlp. 0·10. Nadesłane zlp. 0·20. Wiersz milimetrowy 1-szpalt. w tekście zlp. 0·40. Wiersz milim. 1-szp. na 1-szej stronie zlp. 0·50
Gratulacye zlp. 3 Inser. zamiejsc. o 50%, zagr. o 100% droższe.
Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty.

Briand o francuskiej polityce zagranicznej.

Barcelonne. PAT. Na bankiecie, urządzonym przez miejscowych socyalnych radykałów przemawiał Briand, który zaznaczył: W obecnej sytuacyi francuska polityka zagraniczna jest decydującą również i dla polityki wewnętrznej. Gotowość rządu francuskiego prowadzenia rokowań na podstawie wyników badania komitetów rzeczoznawców już wywarła dobro czynny wpływ na wstrzymanie spadku waluty francuskiej, do której w całości zostanie przywrócone zaufanie, gdy tylko wznowione będą rokowania. Dla mówcy nie ulega wątpliwości, że należy stworzyć atmosferę bezpieczeństwa i trwałego pokoju, ale z drugiej strony jest konieczne, aby Niemcy poczuły, że kraje Europy znowu stanęły w jednym szeregu i zdecydowane są narzucić im realny pokój.

Przemówienie Brianda jest dlatego ciekawe, bo uchodzi on za kandydata na następcę Poincarego, który przy ostatniem głosowaniu uzyskał tylko nieznaczną większość. Red. „N. D,")

„Żółta księga" francuska.

Paryż. PAT. „Temps" donosi, że rząd francuski postanowił jako pendent do zapowiedzianej niemieckiej białej księgi wydać żółtą księgę, wyjaśniającą całą polytykę Francyi od czasu zawarcia traktatu wersalskiego, aż do doby obecnej i przedstawiającą przebieg rokowań rządu francuskiego z rządem angielskim w sprawie Palatynatu.

Lord Reading za samorządem dla Indyi

Wiedeń. PAT 24. 2. Neues Wiener Tagblatt donosi z Londynu: Położenie w Indyach staje się poważnem. Wicekról nalega na natychmiastowe nadanie Indyom samorządu.

Delhi PAT. Na kongresie nacyonalistów hinduskich przyjęto rezolucyę, domagającą się natychmiastowego wprowadzenia autonomii dla Indyi we wszystkich dziedzinach z wyjątkiem spr. zagr. i armii.

Austrya nie wyda Rossbacha.

Berlin. PAT. Z Wiednia donoszą, że władze austryackie zrezygnowały z wydania Rosbacha i pozwoliły mu na pobyt w Salzburgu i okolicy pod warunkiem, że złoży przyrzeczenie, że ne będzie podejmował żadnych działań, skierowanych przeciw republice austryackiej.

Strejk bankowców we Wiedniu trwa.

Wiedeń. PAT 24. 2. Rokowania między strejkującymi urzędnikami bankowymi a dyrekcyami banków nie doprowadziły jeszcze do wyniku.

Wyjazd sztabu b. armii Wrangla do Francyi

Belgrad 25. 2. PAT. Wobec zwiększenia się prawdopodobieństwa wznowienia stosunków dyplomatycznych serbsko-rosyjskich mówią tutaj, że cały sztab generalny dawnej armii generała Wrangla ma opuścić Jugosławię udając się do Francyi.

Układ włosko-jugosłowiański wprowadzony w życie.

Belgrad 25. 2. PAT. Jak donoszą z Fiume, w dniu wczorajszym miało miejsce przejęcie portu Baros i Delty przez Jugosławię.

Król włoski przybywa do Fiume

Rzym. PAT 24. 2. WBK, Do niedzieli wieczorem miasto Fiume wyda deltę i port Baros władzom jugosłowiańskim, inne obszary fiumańkie, przyznane Jugosławii, oddadzą władze włoskie do środy tak, że nowa granica między Jugosławią a Włochami powstanie już w środę. Król włoski, który miał przybyć dnia 2 marca do Fiume, przybędzie tam dopiero dnia 16 marca, albowiem z powodu zaziębienia nie opuszcza łóżka.

Demonstracya rady m. Zagrzebia z powodu Fiumy.

Belgrad. PAT. Z Zagrzebia donoszą, iż tamtejsza rada miejska urządziła z powodu straty Fiume manifestacyę żałobną na którą członkowie Rady przybyli w strojach żałobnych. Uchwalono rezolucyę, protestującą przeciwko aneksyi Fiume przez Włochy i układowi zawartemu w Rzymie, a wyrażającą nadzieję szybkiego oswobodzenia miasta.

O rozwiązanie parlamentu niemieckiego

Konflikt między rządem a parlamentem. — Nowe wybory w kwietniu?

Berlin. PAT. P. R. Jak donoszą pisma, prezydent rzeszy godzi się całkowicie ze stanowiskiem kanclerza rzeszy, aby w razie domagania się ze strony parlamentu wprowadzenia zasadniczych zmian do zarządzeń rządu, rozwiązać parlament.

* * *

Berlin. PAT. Jutro przybędą do Berlina saski premier i minister spraw wewnętrznych celem odbycia konferencyi w sprawie zniesienia, względnie zatrzymania stanu wyjątkowego w Saksonii. W łonie rządu saskiego panują różne zdania co do kwestyi stanu wyjątkowego, ale jak donosi oficyalny komunikat rządu saskiego, ma on zamiar nie dopuścić do zatargu pomiędzy Saksonią a rzeszą.

Wiedeń. PAT 24. 2. Neues Wiener Tagblatt donosi z Berlina: Dotąd nie jest jeszcze jasne, czy przyjdzie do rozwiązania Reichstagu. Posłowie lewicowi liczą na to, że powiedzie się zażegnać konflikt między parlamentem a rządem. „Deutsche Allgemeine Zeitung" pisze natomiast, że konflikt między Reichstagem a rządem nie da się załagodzić. Stronnictwa mieszczańskie życzą sobie przeprowadzenia nowych wyborów w kwietniu.

Proces przeciw Hitlerowi.

Monachium. PAT 24. 2. Proces przeciw Hitlerowi odbędzie się w sali jadalnej szkoły kadeckiej. Miejsc dla audytoryum jest 300 a przybycie na rozprawę zgłosiło 240 sprawozdawców pism.

Usiłowany zamach na Trockiego

Berlin 25. 2. PAT. Według informacyi z Moskwy w miejscowości Suchun na Kaukazie, gdzie przebywa Trocki na kuracyi trzech ludzi uzbrojonych w rewolwery i granaty ręczne wtargnęło do willi Trockiego; gdy usiłowano ich zatrzymać dali oni ognia. Wartownicy stojący na posterunku zabili wszystkich trzech sprawców napadu.

Rozpoczęcie procesu przeciw Ludendorfowi.

Monachium. Dn. 25. 2 PAT. Dziś rozpoczął się tu proces przeciw Ludendorffowi i towarzyszom. Poczyniono wszelkie możliwe środki ostrożności.

Sen. Morgentau honorowym obywatelem Aten

Ateny. PAT. Na ratuszu w obecności Venizelosa odbyła się uroczystość wręczenia senatorowi Morgentau dyplomu obywatela honorowego Aten.

Wybuch rewolucyi komunistycznej w Bułgaryi?

Londyn. PAT. 25. 2. Biuro Rutera donosi z Aten: Tutejsze dzienniki przyniosły wiadomość z Bułgaryi, dotychczas z innej strony nie potwierdzoną o rewolucyi komunistycznej i o utworzeniu republiki. Król Borys miał zostać wywieziony na prowincyę. Biuro Reutera zwraca uwagę, że wiadomość ta nie została z innego źródła potwierdzoną.

Wiedeń. PAT. 25. 2. Tutejsze poselstwo zaprzecza pogłoskom o wybuchu rewolucyi komunistycznej w Bułgaryi.

Mnożnik na marzec dla urzędników państwowych

Warszawa. 23. 2 PAT. Rada ministrów uchwaliła mnożną na miesiąc marzec do wypłaty uposażenia funkcyonaryuszom państwowym i wojskowym w wysokości 657.609 marek.

Fakta i memento.

Kraków, 26 lutego

(is) Nasamprzód fakta:

1) „Keren Hajessod“, główny instrument odbudowy Palestyny zebrał w przeciągu blisko 4 lat, tj. od swego powstania do 31 grudnia 1923 kwotę 1,158.088 funtów szterlingów. Kwota olbrzymia, zwłaszcza jeśli ją przeliczymy na marki polskie według dzisiejszego kursu, bo 47 bilionów mkp i kwota zawstydzająco mała, jeśli wspomniemy, że w pierwszych dniach po San Remo marzyliśmy o 25 milionach funtow. Upokarzająco mała, jeśli uwzględnimy gigantyczny cel odbudowy całego kraju.

2) Dwie trzecie z tej kwoty dali Żydzi Stanów Zjednoczonych, czyli 3 i pół mil., resztę — jedną trzecią dało 12 i pół miliona Żydów. Za oceanem dali Żydzi mało, w Europie — jeszcze mniej.

3) Imigracya żydowska do Palestyny wynosiła w roku 1923 — 7254 osób, wraz z przelotnymi gośćmi w ilości 3466, tak, że czysty przyrost imigracyi wynosił w ubiegłym roku tylko 3788 osób.

4) W Ammanie i w Szunie Zjazd arabski pod przewództwem króla Husseina rozmyśla nad obaleniem deklaracyi Balfoura i postanowień mandatowych, sięgając buńczucznie po ziemię żydowską, która światu dała najwyższe skarby moralne.

5) Papież organizuje światowy związek dla ratowania kraju żydowskiego od „ucisku“ — syonistów i dla przeciwdziałania imigracyi żydowskiej do Palestyny.

6) Antysemityzm międzypaństwowy — chrześcijański (katolicki, ewangelicki, schizmatycki) zaciska coraz silniej pazury na gardzieli żydowskiej i woła: „Do Palestyny!“

7) Ameryka — dotychczasowe refugium dla ofiar zbirów pogromowych przygotowuje bil, wedle którego imigracya roczna zostaje ograniczoną. Na Rosyę przypadnie 2246 zamiast 24405, na Polskę 6418 zamiast 30977, na Rumunię 838 zamiast 7419, na Litwę, Estonię i Łotwę 478 zamiast 5517.

8) Argentyna zamyka bramy z powodu kryzysu agrarnego, Kanada wpuszcza tylko zamożnych rolników i robotników rolnych, Południowa Afryka wprowadziła zakaz imigracyi!

Oto — fakty, nagie, twarde, wymowne. Wszystkie stoją ze sobą w fatalistycznym związku. Wszystkie łączą się i splatają w ponury obraz sytuacyi narodu żydowskiego.

Relatywnie słabe wyniki Keren Hajessod są przyczyną słabnącej imigracyi; słabnąca imigracya jest przyczyną buty arabskiej. Papież pragnie wznieść wał między narodem żydowskim a Erec Izrael, a antysemityzm ciśnie na nasz organizm, chcąc nas wyprzeć z krajów naszego obywatelstwa, gdy równocześnie wszystkie kraje zamykają bramy.

Dokąd tedy? Dokąd?

W tej to chwili prezydent Weizman organizuje w Ameryce Jewish Agency, a Komitet delegacyi żydowskich w Paryżu — przystępuje do zorganizowania Żydowskich Lig przyjaciół Ligi Narodów we wszystkich krajach.

„Jewish Agency“ to organizacya sił materyalnych i duchowych narodu dla usunięcia zapór w nazbyt powolnem tempie odbudowy Palestyny, Żydowskie Ligi to — mobilizacya sumienia i demokracyi narodów świata przeciw antysemityzmowi. Oba przedsięwzięcia urastają w tej chwili do miary wielkiej defenzywy przeciw zagładzie, jaką czarne siły chcą nam zgotować zwolna, systematycznie, koncentrycznie, abyśmy się udusili — na śmierć, aby tam, w Erec Izrael „kamień na kamieniu nie pozostał“ z kolebki naszej wielkości i chwały i aby tu — w krajach rozprószenia dynamit antysemityzmu wysadził nas w powietrze.

A wrogowie nasi powiadają, że to my, szczwani jak zwierzyna przez bestyę ludzką bez końca i kresu, że to my — władamy światem, że to my jesteśmy — pasożytami, że to my — mamy niższą etykę.

Przytłoczeni w troskach codziennych, w przyziemnej walce o byt nie zdajemy sobie sprawy, że na naszym zegarze dziejowym zbiła się godzina dwunasta. Nie widzimy, nie oceniamy logiki i związku przyczynowego faktów, nie dostrzegamy owego — „mane tekel ufarsin“, które coraz później i wyraziściej staje przed nami.

I tu leży przyczyna bezwładnego optymizmu, który jest niczem innem jak tylko beztroską.

Jako całość straciliśmy zmysł historyczny, partykularne cele łamią i druzgocą naszą wolę i zdolność do rzeczywiście wyzwalającego czynu.

„Jewish Agency“ i organizacya Przyjaciół Ligi Narodów to dwa wielkie hasła, które mają nam wśród gąszcza naszej sytuacyi utorować drogę do wyzwolenia i ratunku.

Jest to największem szyderstwem dziejów naszych, że „naród okrzyczany za naród „mamony“ zawiódł dotąd w materyalnej odbudowie fundamentów naszego bytu.

Duchowe odrodzenie nasze jest w pełnym pochodzie, ale brak mu dwóch nieodzownych uzupełnień, bez których ono skazane jest na tragiczny zanik. Brak mu gorącej, żywiołowej, kategorycznej koncentracyi sił moralno-społecznych i tej wielkiej, radosnej ofiary materyalnej, bez której odrodzenie pozostaje — nagiem rusztowaniem.

Czas najwyższy, aby naród to zrozumiał i zerwał się do realizacyi wielkiego nakazu chwili.

Rewizye i aresztowania w komisaryacie do walki ze spekulacyą.

Sensacyjne wyniki dotychczasowego śledztwa. Aresztowania urzędników P. P.

Sin Warszawa. (Telefonem). Wczoraj odwiedził ministra spraw wewnętrznych oraz komisarza rządu pos. Wiślicki (Koło Żyd.) i odbył z nim dłuższą konferencyę, w toku której zwrócił uwagę na nadużycia, dokonywane w komisaryacie dla walki ze spekulacyą walutową.

W wyniku konferencyi zostało zarządzone z polecenia komisarza rząd. dochodzenie śledcze. Uzyskany materyał jest niezwykle sensacyjny.

Na podstawie śledztwa dokonano ostatniej nocy rewizyi u szeregu osób. które pomagały władzom w tropieniu i ujawnianiu spekulantów walutowych. Również u znanego z akcyi przeciw waluciarzom nadkomisarza Wishowskiego (głośnego ostatnio z okazyi procesu Stueckgolda) i u jego najbliższych współpracowników przeprowadzono rewizye które dały materyał obciążający szereg osobistości ze sfer policyjnych.

Jak się dowiaduję w związku z temi rewizyami aresztowano siły pomocnicze, co do których istnieje uzasadnione przypuszczenie, że dopuszczały się nadużyć przy rewizyach, przeprowadzanych u kupców i przemysłowców.

Wstrzymanie akcyi rządowej przeciw waluciarzom

Sin Warszawa (Telefonem). Wczorajszy Moment przynosi informacye wyższego urzędnika skarbowego w sprawie dalszej akcyi przeciw waluciarzom. Urzędnik ów oświadczył, że z powodu stabilizacy marki polskiej i częściowego dozwolenia obrotu walutami obcemi „czarna giełda“ straciła już racyę bytu, a jej drobne operacye nie będą ścigane już przez organa policyjne. Nie będzie się więcej obław na czarne giełdy, lecz z tem większą energią będą ścigane rozgałęzione gniazda nielegalne szmuglerów waluty zagranicę, oraz przestępców, obmyślających nowe sposoby spekulacyi walutą zagraniczną. Jest bowiem wielu ludzi, którzy żyli dotąd kosztem nielegalnych transakcyi i tych trzeba dalej kontrolować.

Min. Thomas honorowym obywatelem m. Łodzi

Łódź PAT. W niedzielę raad m. Łodzi zebrała się na uroczyste posiedzenie. Po przybyciu do gmachu rady miejskiej dyrektora międzynarodowego biura pracy Alberta Thomasa, prezes rady miejskiej dr Bolesław Fichna zagaił uroczyste posiedzenie mówiąc, że zwołane ono zostało, aby nadać zasłużonemu dyrektorowi międzynarodowego biura pracy, Albertowi Thomasowi, którego dnia tego gości miasto Łódź, obywatelstwo honorowe. Następnie w dłuższem przemówieniu prezes rady miejskiej skreślił zasługi Alberta Thomasa, położone około organizacyi i rozwoju międzynarodowego biura pracy. Przemówienie swoje prezes Fichna zakończył słowami: Panie Dyrektorze Albercie Thomas! Rada miasta Codzi nadaje Ci najwyższy zaszczyt, jaki nadć może, a jakiem jest obywatelstwo honorowe.

Czy minister Sołtan zostaje?

Warszawa 25. 2. PAT. Wydział polityczno-prasowy prezydyum Rady ministrów stwierdza, że obiegające w prasie wiadomości o dymisyi ministra spraw wewnętrznych Sołtana są najzupełniej nieaktualne.

O stałą delegacyę polską w Lidze Narodów

Sin Warszawa (Telefonem). Wczoraj rano odbył były minister spraw zagranicznych Sapieha konferencyę z premierem Grabskim. Podobno b. min. Sapieha ma zostać stałym delegatem Polski do Ligi narodów.

Audyencye ministrów u prez. Rzeczypospolitej

Sin. Warszawa. (Telefonem). Prezydent Rzeczypospolitej przyjął dziś na audyencyi prezesa ministrów w sprawach, związanych z sytuacyą państwową i budżetem na miesiąc marzec, ministra kolei w sprawach budżetu oszczędnościowego i min. Sikorskiego w sprawach organizacyi najwyższych władz wojskowych i budżetu wojskowego.

Wyjazd p. Strassburgera do Gdańska.

Sin. Warszawa. (Telefonem) Nowy komisarz generalny Rzeczypospolitej w Gdańsku Henryk Strassburger, b. wiceminister spraw zagranicznych wyjeżdża 26 bm. wieczorem do Gdańska, celem objęcia swego stanowiska. W związku z tem p. Strassburger był przyjęty na audyencyi przez przezydenta Rzeczypospolitej.

Obniżenie płac urzędników w przemyśle górnośląskim.

Katowice. PAT. Komisye pojednawcza i arbitrażowa obniżyła o 10 procent począwszy od 15 lutego br. płace urzędników zatrudnionych w wielkim przemyśle.

Obrady konferencyi dla rozbrojenia na morzu.

Wiedeń, 25. 2 PAT. Neue Fr. Presse donosi z Rzymu, że przeciwieństwa na konferencyi rozbrojeniowej wykazały konieczność powołania specyalnej komisyi redakcyjnej. Jeśliby mimo to nie przyszło do porozumienia, istnieje plan zwołania ponownej konferencyi na przyszły miesiąc. Projekt Ligi narodów przewiduje zatrzymanie stanu flot z dnia 12 listopada 1921 włącznie z wszystkiemi okrętami budującemi się. Rosya i Hiszpania nie zgadzają się na przyznany im tonaż. Rosya dla której przewidziane jest 100.000 ton, żąda 400.000 ton i to tylko pod warunkiem zamknięcia Bałtyku i Morza Czarnego dla wszystkich państw, które nie mają tam wybrzeży.

Ponieważ w konferencyi rzymskiej biorą udział technicy, a nie politycy, nie ma mowy o koncesyach politycznych. Należy zatem liczyć się z tem, że konferencya nie dostarczy przygotowawczego materyału i że skończy się bez rezultatu.

Skarga waloryzacyjna.*)

Śmiałkiem był pierwszy adwokat, który oparłszy się na wewnętrznej a nie nominalnej wartości należnego roszczenia pieniężnego, zdecydował się wnieść pozew o zapłatę wielokrotności marek polskich, odpowiadającej rzeczywistemu parytetowi zaciągniętego długu. Świat prawniczy, przywykły do bezwzględnego respektowania ustawy, patrzał na taką skargę jak na kuryozum jurydyczne. Zdumiewano się i uśmiechano nad tą dziwaczną koncepcyą skargową. Ale dziwolągi się mnożyły i siłą faktu, samą siłą mnożenia się, zaczęły powoli zdobywać sobie uznanie i przekonanie sędziowskie. Przestano się dziwić i uśmiechać, gdy pojawiły się pierwsze wyroki, uwzględniające dewaluacyę a dziś najzagorzalsi fanatycy ustawy, najbardziej zacietrzewieni przeciwnicy uwzględniania dewaluacyi, wnoszą takie skargi, boć przedewszystkiem każdy chce wygrać spór a proces dewaluacyjny stał się obecnie jednym z najpewniejszych a więc najwdzięczniejszych. Powiadamy krótko: ustawa ustawą a słuszność słusznością.

Mamy jednak teraz nowych śmiałków. Na horyzoncie sądowym pojawiła się nowa gwiazda. Nazywają ją skargą wyrównawczą albo waloryzacyjną. Każdy nonsens stara się przedewszystkiem o dobrze brzmiącą firmę. Jej zasada faktyczna jest następująca: Wierzyciel uzyskał już prawomocny wyrok, zasądzający dłużnika na zapłatę roszczenia pieniężnego i roszczenie to już ściągnął. Dłużnik jednak był na tyle zuchwałym, iż w sporze się bronił, wnosił środki prawne a nawet dopuścił do egzekucyi. Z powodu tej nielojalności dłużnika, która pociągnęła za sobą przewleczenie się sporu, kwota przysądzona zdewaluowała się a wierzyciel ściągnął swoją pretensyę w wartości znacznie umniejszonej. Fakt obrony i przewleczenia procesu przez dłużnika nie jest tu zresztą stanowczy. Mógł się znaleść i dłużnik lojalny, któryby wyrównał należytość już w chwili doręczenia wyroku pierwszosądowego, atoli między ogłoszeniem wyroku a doręczeniem pisemnego wygotowania wyroku mogło upłynąć kilka miesięcy, podczas których przysądzona suma pieniężna z powodu ustawicznej zniżki kursowej marki polskiej się skurczyła. W obu tych wypadkach wierzyciel w drodze skargi waloryzacyjnej domaga się od sądu wyrównania różnicy kursu marki między chwilą przysądzenia pretensyi a chwilą przymusowego ściągnięcia względnie dobrowolnej zapłaty.

I znowu uśmiechają się prawnicy i szepcą sobie, że skarga ta wydaje im się niedorzecznością, bo uwłacza najkardynalniejszym wyobrażeniom prawnym. Wszak wie o tem każdy początkujący prawnik a nawet nieprawnik, że wyrok sądowy tworzy niewzruszone prawo między stronami spór wiodącemi, że dwa razy nie można zapozywać o to samo roszczenie, że obrona w procesie i wnoszenie środków prawnych nie tylko nie może być poczytywane za winę rodzącą odpowiedzialność cywilną, ale że jestto jedno z naszych najcenniejszych praw, konstytucyą zastrzeżonych. Zdajemy sobie aż nadto sprawę z niedorzecznych następstw uwzględniania podobnych skarg. Gdzież bowiem mamy pewność, że nowy miernik pieniężny nie ulegnie dewaluacyi i cóż będzie, gdy ponownie przysądzona pretensya w nowym mierniku w czasie między ogłoszeniem wyroku a jej rzeczywistą zapłatą ulegnie dalszej dewaluacyi? Czyż świeża skarga? Dłużnik nigdy nie wywikła się ze splotów tej straszliwej żmiji czy węża morskiego, któremu na imię skarga wyrównawcza. Będzie się wyrównywało pretensyę w nieskończoność i spadkobiercy wierzyciela będą jeszcze nękali tą skargą nieszczęsnych spadkobierców dłużnika. Skarga taka przybiera wprost charakter przekleństwa biblijnego, które sięgnąć może aż w piąte pokolenie.

A jednak skarga waloryzacyjna w niczem nie jest gorszą od skargi, opartej na dewaluacyi. Tam praktyka sądowa przeszła do porządku nad martwym paragrafem, może to łatwo i tu uczynić. Dziś jeszcze razi nas konstrukcya prawna takiego pozwu ale za miesiąc ten awanturniczy pozew może zdobyć sobie łaskę judykatury sądowej a wtenczas i przeciwnicy skargi wyrównawczej będą praktycznymi prawnikami i chcąc wygrywać procesy wniosą taki pozew.

Czy jednak przyczyni się on do ustalenia stosunków prywatno- prawnych i utrwalenia powagi orzeczenia sędziowskiego — to pozostawiam rozważeniu sądów.

Rzeszów, w lutym. **Dr. B. Schlager.**

---

*) Zamieszczając artykuł ten w tej tak aktualnej sprawie jako dyskusyjny, pozwalamy sobie zaznaczyć, że w całym szeregu wypadków rozmyślnego przewlekania procesu przez dłużnika skarga wyrównawcza uzasadnioną jest w wyraźnym przepisie ustawy (§ 408 proc. cyw.), tak, że przywoływanie do pomocy dowolnej interpretacyi okaże się zbytecznem. Oczywiście, że przepis powyższy nie wyczerpuje wszystkich rodzajów skargi „wyrównawczej". Redakcya.

Dokument etyki żydożerczej

Antysemicka „Straż Narodowa" zwraca się po subsydya do Gminy żydowskiej w Poznaniu.

Podczas dyskusyi na ostatniem posiedzeniu Komisyi administracyjnej nad zajściami antyżydowskiemi w Poznańskiem posłowie antysemiccy z Poznańskiego brali w obronę głównego przywódcę ekscendentów Sekretarczyka i Noskowicza.

Podczas tej dyskusyi poseł Gruenbaum przedłożył Komisyi list na wskroś antysemickiej „Straży Narodowej" wodzącej rej w całej nagonce antysemickiej a wystosowany do Gminy żydowskiej w Poznaniu.

List ten świadczy o specyalnej etyce żydożerców poznańskich, dla których i fizyczne gwałty są środkiem dobrym, by osiągnąć swój cel.

Podajemy list ten w przekładzie polskim:

Straż Narodowa
Komenda Wojewódzka w Poznaniu.
L. dz. 96-24 I.

Poznań, 24 stycznia 1924.

Do P. Rabina dr. J. Freimana,

Powołując się na dzisiejszą ustną rozmowę przedstawiciela naszego z p. rabinem w sprawie „Wielkopolskiej Straży Narodowej", która dba o dobro ubogich i uciśnionych, pozwalamy sobie niniejszem przesłać do wiadomości wydane dotychczas numery naszego tygodnika „Straż Narodowa".

Za życzliwą uchwałę co do poparcia materyalnego organizacyi naszej bylibyśmy nadzmiernie (äusserst) wdzięczni.

Z polecenia (—) Szykowny,
Naczelnik Oddziału I.

Na tę cyniczną prośbę odpowiedział Zarząd Gminy Żydowskiej następującem pismem:

Poznań 5 lutego 1924.

Straż Narodowa
Komenda Wojewódzka
w miejscu.

Skierowane do naszego rabina, P. dra Freimana, pismo WPanów z dnia 24 stycznia, L. dz. 96-24 I. zostało nam przekazane do załatwienia. Przy przeglądaniu załączonych do tego pisma egzemplarzy tygodnika „Straż Narodowa" przyszliśmy do przekonania, że organizacya WPanów, aczkolwiek inne jej cele zasługują skądinąd na uznanie, nie jest wolną od wyraźnych tendencyi antysemickich. W tych warunkach nie uważamy za możliwe połączyć z godnością naszej gminy udzielenie materyalnego poparcia na podobne cele, zmierzające do tego, ażeby rzucić podejrzenie na Żydów w oczach świata oraz do podkopania bytu Żydostwa.

Zarząd Gminy Żyd.
podp. Cohn.

Z powodu przedwczesnej śmierci naszej najukochańszej koleżanki i bibliotekarki 22-letniej Matli Hoffman, wyrażamy Rodzinie najgłębsze współczucie

Żyd. tow. biblioteki Tikwa „Nadzieja"
Kom. Lok. Org. Syon., Trzebinia

ŻYCIE POLITYCZNE.

Po P. P. P. znowu M. M.

W „Kuryerze Porannym" czytamy:

Gdy rozeszła się wieść o wytropieniu przez organa bezpieczeństwa tajnej organizacyi P. P. P. wszyscy sympatycy a nawet członkowie rzeczywiści zaczęli się od niej odżegnywać. Na dany jakiś znak, wyznawcy utajonej idei P. P. P. wskrzeszenia monarchii w Polsce, rozeszli się, by wejść w inne organizacye i tam rozpoczynać pracę na nowo — z swym zaprzysiężonym programem z obowiązkową koroną królewską. Elementy skrajnej prawicy dążyły do opanowania sytuacyi politycznej na terenie najwsteczniejszych organizacyi młodzieży. Walka jednak odłamu umiarkowanych ze skrajnymi nie dała im na razie zwycięstwa.

Szukano wyjścia i znaleziono je w ujęciu nowego programu w dwu literach M. M. co ma oznaczać „Młodzież Monarchiczna". Informują nas, że są przygotowane już kroki do zalegalizowania tej organizacyi tak przed władzami uniwersyteckiemi jak i M. S. Wewn.

Wątpić jednak należy, czy nazwa M. M. pozostanie utrzymaną dla jawnych wystąpień tej organizacyi. Finanse na „robotę" króla w Polsce M. M. ma otrzymywać od „starszego pokolenia", które nie kto inny zapewne reprezentować będzie, jak ci sami finansyerzy, utrzymujący PPP.

Na czele M. M. stanęli wysocy reprezentanci kilku korporacyi.

Pogłoski o M. M. — od dawna kolportowane były tak pocichutku na ucho, w tajemnicy. Dopiero informacye o M. M. i ich zamiarach wywrotowych potwierdziło zebranie zarządu M. M., które odbyło się w dniu 22 bm. Na zebraniu tym prezes M. M. był bardzo szczery, a może nawet za szczery. Mówiąc bowiem o celach M. M. oświadczył, że M. M. tworzy bojówkę organizacyi nacyonalistycznych, że wystąpi bez obaw na zewnątrz, gdy będzie czas, gdyż dla przyszłości Polski, potrzebny jest reprezentant narodu i państwa w postaci króla. Jeszcze długo i szeroko rozwodził się conferencier królewski na temat zarazy republikańskiej, która podobno ma się wywodzić aż z Ameryki. Na szczęście Mussolini stanął na poprzek nawale i herkulesową dłonią odwrócił karty historyi przyszłości Europy, oto już Niemcy, Węgry, Rumunia, Francya budują swoją przyszłość w koronowanym monarchiźmie. Drogą do tego ideału w Polsce ma być walka z Konstytucyą i ocalenie Sejmu, obecne budowanie Państwa wykazuje ile do burzenia monarchistom pozostaje.

M. M. postawiła sobie za zadanie iść w zaprzyjaźnionej linii ze wszystkiemi organizacyami nacyonalistycznemi, wejść do wszystkich korporacyi o tendencyach narodowych, aby je potem jednym silnym pchnięciem opanować i uczynić kółkiem w swej organizacyi.

ECHA POLITYCZNE.

Mowa Alberta Thomas'a w Łodzi.

W Łodzi wygłosił onegdaj Albert Thomas mowę, która była gloryfikacyą pracy. Z mowy, która zrobiła głębokie wrażenie, przytaczamy zakończenie:

W imię tedy pokoju i pracy wziąłem w rękę kij pielgrzyma i od lat trzech błądzę po świecie, pukam do rządów, parlamentów; proszę, tłomaczę, intryguję; by mi ratyfikowano konwencye o ochronie pracy. Niejeden z obecnych tu generałów zaświadczy mi, że trudną jest rzeczą wojna — wierzcie, proszę, państwo — pokój jest stokroć trudniejszy!! Ratyfikacye przychodzą powoli — ludzie jednak zaczynają po trochu rozumieć to, com dziś powiedział.

Do was, Polacy, przyjechałem nie prosić, lecz dziękować! Ratyfikowaliście 13 konwencyi! Jest to rzecz ogromna, przysłużyliście się idei naszej niezwykle, za waszym przykładem pójdą inni — za to Wam przyjechałem dziękować. Zdziałaliście wiele, bo kto, jak ja widział kraj wasz w pierwszych po wojnie latach — ten ledwie poznać go może, a wasz stosunek do dzieła pokoju — dzięki.

Także na Rusi przykarpackiej Żydzi się złączyli.

Praga. (Tel. wł.) Stosunki międzypartyjne wśród żydostwa na Rusi przykarpackiej należały oddawna do najbardziej opłakanych. Skrajne odłamy ortodoksyi z pod znaku Agudy i jeszcze bardziej na prawo posunięte prowadziły niegodną lizuńską politykę asymilacyi czeskiej, jakkolwiek zaledwie kilka lat temu te same sfery pod rządami węgierskimi należeli do najwstrętniejszych hurapatryotów węgierskich. Tej niegodnej polityce przeciwstawiała się energicznie akcya organizacyi syonistycznej w Czechosłowacyi, a przyznać trzeba, że denuncyatorska polityka tego odłamu ortodoksyi czechosłowackiej nie znajdywała nawet poklasku w światowej organizacyi. Energiczna i konsekwentna praca organizacyi syonistycznej doprowadziła jednak do oczyszczenia atmosfery i obecnie ortodoksya na Rusi przykarpackiej zmieniła swoje dotychczasowe stanowisko. Pod egidą organizacyi syonistycznej przyszło do jednolitego sojuszu wyborczego pomiędzy stronnictwem syonistycznem, mieszczańskim i ortodoksyjnym. W ostatnich dniach ortodoksya chciała na wspólną listę przedostać notorycznych asymilatorów czeskich. Organizacya syonistyczna postawiła jednak za warunek jednolitego frontu przyznawanie się wszystkich kandydatów do narodowości żydowskiej. Stanowisko to zwyciężyło i ustalono listę kandydatów do sejmu ze znanym działaczem i prezesem żydowskiej rady narodowej drem Singerem na czele i listę do senatu z nadrabinem drem Brody ortodoksą jako kandydatem czołowym.

W ten sposób i ta twierdza destrukcyjnej działalności asymilatorskiej została powaloną.

Rozwiązanie Egzekutywy Wszechświatowej konferencyi odbudowy w Berlinie.

Berlin, (JAT). Pod przewodnictwem p. Leo Motzkina odbyło się 20 lutego posiedzenie Egzekutywy wszechświatowej żydowskiej konferencyi odbudowy. Na posiedzeniu byli obecni Dr. Chajes, Dr [illegible], dr Kleq, przedstawiciel konferencyi [illegible], Zwi Aberson, dr Sliosberg [illegible], dr [illegible] (Londyn) i wiele innych. [illegible] powzięło wiele uchwały, dotyczące [illegible] pomocy dla żydów rosyjskich a także [illegible] sprawy banku emigracyjnego. W lecie [illegible] ma nastąpić druga konferencya [illegible].

Prof. Pick na razie nie ustąpił

[illegible] niemieckiej organizacyi „Mizrachi" ogłasza w Jüdische Rundschau oświadczenie, że prof. Pick nie wystąpił na razie z Egzekutywy, lecz uważał za stosowne przerwać swoją czynność w Egzekutywie, aż do czasu wyjaśnienia stosunku całej Egzekutywy do żądań „Mizrachi".

Oszustwo delegata arabskiego.

Wielkie zainteresowanie wywołał w Palestynie proces byłego członka delegacyi arabskiej w Londynie, Wadi el Bustoni przeciwko redaktorowi pisma arabskiego „El Napir", który ogłosił w swoim czasie wyjątek z memoryału szeika Baszanu, a w którym zarzucano delegatowi Wadi el Bustoni, że dopuścił się sprzeniewierzenia wielkich sum. Po długiej rozprawie i po przesłuchaniu licznych świadków uwolniono redaktora „El Napir" zarazem stwierdzono, że oskarżenie szeika Baszanu były zgodne z prawdą.

Ch. N. Bialik przeciw bohaterom słowa.

23 lutego odbyło się w Berlinie wielkie zgromadzenie zwołane przez berliński komitet „dla pracującej Palestyny". Jako mowcy wystąpli Edward Bernstein, (poseł niemiecki), Berl Locker, dr Oskar Kohn i dr Chaim Arlosow. Bialik wystosował na zgromadzenie następujące pismo:

„Kochani Towarzysze! Ku memu ubolewaniu nie mogę dziś wziąć udziału w waszem zgromadzeniu, ale pozwólcie, że przynajmniej w liście wypowiem to, co czuję w stosunku do Was, pracujących na polu odrodzenia naszego narodu i odbudowy naszej ojczyzny. Im bardziej przyglądam się pracy naszych chaluców, których celem jest odbudowa Palestyny, tem silniejszą staje się we mnie świadomość, że jeśli istnieje wśród nas ruch, posiadający w sobie choć trochę prawdy i świętości, ruch który w najpiękniejszem tego słowa znaczeniu jest etyczny — to jest to praca naszej młodzieży, naszych chaluców w Erec Israel. Gdyby ich nie stało hańba nasza byłaby jawną, bylibyśmy uważani za niegodnych wobec Boga i ludzi. Znajdują się wprawdzie wśród nas bohaterzy słowa, którzy wiele mówią i żądają od drugich wielkiego czynu polepszenia naszego istnienia przez życie w pracy, ale tylko nas chalucim w Palestynie i tylko oni urzeczywistniają te słowa przez pracę w tej świadomości, że tylko w ten sposób może nastąpić harmonia myśli i czynów. Chalucim byli jedynymi, którzy znaleźli w sobie siły do wejścia na ciernistą drogę pełnego powrotu do żydostwa, jedyną drogę prowadzącą do odrodzenia żydostwa. Ciężka i długa to droga, ale jest ona jedyną, którą kroczyć możemy ponieważ bez niej każda próba odrodzenia jest niepożyteczną a każde dążenie — fantazyą. Szczęśliwymi jesteście wy, wybrani przez historyę do rozpoczęcia wielkiego dzieła. Wytrwajcie i nie oczekujcie żadnej zapłaty. Waszą zapłatą będzie zbawienie duszy. Korzę się przed wami i błogosławię pył pod waszemi krwawemi stopami".

—o-o—

Ruch imigracyjny do Ameryki.

Sekretarz departamentu pracy, James Davis, ogłasza w piśmie „Montli Labour Reviev" artykuł pt. „Stulecie imigracyi". Wedle tego artykułu wykazuje imigracya żydowska do Ameryki cechy trwałe. W przeciągu 16-letniego okresu od 1908 do 1923 przybyło do kraju około 9,949.740 imigrantów. W tym samym okresie opuściło Amerykę 3,498.185 osób. Więcej niż członkowie innych ras — okazują — powiada sekretarz Davis — Żydzi tendencyę wyboru Ameryki, jako stałego miejsca pobytu. Zaledwie 5% imigrantów żydowskich opuściło kraj. Chińczycy natomiast przedstawiają pod tym względem drugą krańcowość. W tym samym czasie opuściło kraj o 10.914 Chińczyków więcej niż ich przybyło. Podczas 16-letniego okresu przybyło 958.642 żydów z tego opuściło kraj 52.034. Przyrost wynosi przeto 906.608. Na drugiem miejscu stoją Irlandczycy z 432.668 imigrantami i 46.211 opuszczającymi kraj a więc około 14%. Emigracya Anglików wynosi 13% imigrantów, Niemców 18 proc., Francuzów 21 proc. narodów skandynawskich 22 proc.

Wedle doniesienia wynosiła liczba emigrantów ostatniego 25-lecia (od 1899 do 1923) do Stanów Zjednoczonych 16,929.187 z tego 1,787.866, albo 10,6 proc. Żydów. Największą grupą przybyłą w tych 25 latach do Stanów Zjednoczonych byli Włosi, których liczba wyniosła 3,761.777 albo 22 proc. Największa ilość imigrantów żydowskich podczas tego okresu przybyła w roku 1906. W tym okresie osiągnęła liczba emigrantów sumę 153.748. Najniższą cyfrę emigracyjną wykazuje rok 1919 ze sumą 3.055. Ogólna liczba wstrzymanych na granicach Stanów Zjednoczonych i wydalonych Żydów wynosi 27.124 albo 1,56 proc wpuszczonych do kraju. Z tych 21.119 nie wpuszczono z przyczyn lekarskich lub moralnych.

Zgon prof. Jacques Loeba

Z Nowego Jorku donoszą o zgonie znakomitego uczonego, kierownika oddziału biologicznego instytutu Rockfellera dla badań lekarskich dr. Jacques'a Loeba.

Zmarły urodził się 7 kwietnia r. 1859 w Berlinie, gdzie ukończył szkołę średnią oraz studya wyższe. Następnie kontynuował Loeb swe studya w Monachium i w roku 1884 uzyskał stopień lekarski na uniwersytecie strassburskim. Po uzyskaniu doktoratu Loeb pracował jako asystent w instytucie fizyologicznem przy uniwersytecie w Wuerzburgu a następnie w Strassburgu, w r. 1890 Loeb udaje się do Neapolu, gdzie pracuje na stacyi biologicznej niemieckiej, a już w r. 1892 powołany zostaje do uniwersytetu w Chicago w r. 1902 obejmuje katedrę fizyologii w uniwersytecie w San-Francisko, a w r. 1910 zaproszony został na zaszczytne stanowisko w instytucie Rockfellera.

Prof. Loeb napisał długi szereg prac klasycznych, jak naprz. „Heliotropizm u zwierząt", „Porównawcza fizyologia mózgu", Dynamika żywej materyi", „Badania nad sztuczną partenogenezą" (dzieworództwem) i wiele innych. Właściwym terenem prac wielkiego uczonego była eksperymentalna biologia. Do największych odkryć Loeba, które przysporzyło mu rozgłos nawet wśród laików, należą jego badania nad sztucznem zapłodnieniem organizmów zwierzęcych. Za pomocą licznych doświadczeń dowiódł on, że u całego szeregu niższych zwierząt morskich zapłodnienie jaja może nastąpić nie tylko przez nasienie męskie ale i działaniem roztworów soli. Udało mu się nawet w ten sposób wytworzyć żywe istoty, które zdołały osiągnąć stadyum larw i przez pewien czas spełniać wszystkie funkcye życiowe. Po wykonaniu tych eksperymentów Loeb odbył podróż po Europie, zaproszony przez uniwersytety i instytucye naukowe i wygłosił odczyty ze swej specyalności.

Wiedy to właśnie miał być prof. Loeb zaproszony do objęcia katedry w uniwersytecie. Gdy jednak okazało się, że znakomity uczony jest Żydem i nie ma zamiaru zmieniać swej wiary dla katedry, plan ten został zaniechany. Profesor Loeb pozostał do końca życia wiernym swemu narodowi i odgrywał pomimo swych zajęć naukowych dość znaczną rolę w życiu amerykańskiego żydostwa. Podczas pobytu Einsteina w Ameryce prof. Loeb omawiał z nim wyczerpująco sprawę uniwersytetu jerozolimskiego i w Ameryce liczono się nawet z możliwością objęcia przez niego katedry w projektowanej placówce w Jerozolimie.

DROBNE WIADOMOSCI ŻYDOWSKIE.

WARSZTATY DYWANÓW W PALESTYNIE.

Przed niedawnym czasem stworzono w Ameryce towarzystwo dla wytwarzania dywanów w Palestynie. Dotąd istniała wytwórnia dywanów w Jerozolimie pod imieniem „Marwadiau". Pewien bogaty kupiec, który miał znaczną ilość akcyj tego towarzystwa odwiedził ubiegłego roku Palestynę celem zbadania głównej przyczyny niepowodzenia tego towarzystwa. Doszedł do przekonania, że taka wytwórnię można powołać do życia przy kapitale zakładowym conajmniej 10.000 funtów. Wedle doniesień, miało się udać zebranie na ten cel 50.000 dolarów. Wkrótce ma powstać w Palestynie nowa wytwórnia, dla której buduje się w centrum Jerozolimy wielki gmach. (Żiko).

NADESŁANE.

Za rubrykę tę redakcya nie odpowiada.

Naszej koch. kuzynce Neci Engländerównej ze Sanoka z okazji jej zaręczyn z p. Mojżeszem Kammelharem z Rzeszowa serdecznie gratulują S. Zimmetowie, Kraków

KRONIKA.

Kraków 26 lutego

Szczegóły wycieczki do Palestyny.

Wycieczka do Palestyny, zorganizowana przez krakowskie biuro palestyńskie obejmuje dostateczną liczbę zgłoszeń, tak iż można już dziś na podstawie wielostronnych informacyi ustalić termin i warunki podróży. Wycieczka obliczona na 5 tygodni w czasie od 27 marca br. do 4 maja br. kosztować będzie 210 dol. od osoby. W kosztach tych mieszczą się koszta podróży koleją i okrętem 2 klasą, oraz pełne koszta pobytu w Palestynie. Różnica między kosztami podróży 3 klasą wynosi około 70 dol. Na liczne zapytania wyjaśnia się iż uczestnicy wycieczki zobowiązani będą jedynie do równoczesnego i wspólnego przyjazdu okrętem z Konstanzy. Natomiast co do pobytu w Palestynie i powrotu żaden z uczestników nie będzie krępowany i może osobno lub też w dowolnej grupie Palestynę zwiedzać względnie do kraju wracać. Uczestnicy wycieczki winni natychmiast wystarać się o paszporty, których jako cel podróży ma być podanem: „zwiedzenie Palestyny w celach turystycznych", a nadto w rubryce „na wyjazd za granicę do" mają być wymienione następujące kraje: Rumunia, Turcya, Palestyna, Egipt, Włochy, Austrya. Paszporty tak przygotowane i przez dyrekcyę policyi potwierdzone, złożyć należy w krakowskiem biurze palestyńskiem najpóźniej do 5 marca br. Biuro palestyńskie zajmie się załatwieniem reszty formalności (wizy, bilety okrętowe i td.)

Celem szczegółowego omówienia programu wycieczki odbędzie się we środę 27 bm. o godz. 8-ej wieczór wspólne zebranie uczestników wycieczki w lokalu biura palestyńskiego Stradom 15, I. p. of

Wystawa gołębi w Krakowie.

W niedzielę o godz. 1-tej rano w Domu żołnierza polskiego u wylotu ul. Lubicz odbyło się otwarcie wystawy gołębi pocztowych i rasowych. Na otwarcie przybyli protektorzy wystawy wojewoda Kowalikowski, prezydent Federowicz i generał Dziewanowski, dalej komitet wystawy z prof. Marchlewskim, jako prezesem wystawy, p. Szaszkiewiczem, wiceprezesem krakowskiego Towarzystwa hodowców drobiu i naczelnikiem urzędu weterynaryjnego drem Röhrenschefem, delegat ministerstwa spraw wojsk. Sowa, delegat ministerstwa rolnictwa Trybulski, wojskowi szefowie łączności i komendanci stacyj pocztowych z całej Polski oraz delegaci licznych towarzystw hodowli gołębi z różnych miast i szereg gości, hodowców i td.

Do przedstawicieli władz i zaproszonych gości przemówił prezes wystawy prof. Marchlewski, poczem wojewoda Kowalikowski otworzył wystawę, mieszczącą się w olbrzymiej hali b. ujeżdżalni wojskowej. W hali tej, bogato przybranej zielenią i festonami, ustawiono szereg stołów, na których spoczywają długie rzędy klatek z gołębiami najróżnorodniejszych ras i rodzajów. Przeważają gołębie pocztowe, nadesłane przez hodowców z G. Śląska. Przez cały dzień tłumy publiczności zwiedzały wystawę, podziwiając zarówno piękne okazy gołębi, pomieszczonych w 410 klatkach, jak również gustowne urządzenie i rozmieszczenie placu według planów por. Malinowskiego.

Wieczorem w salonach p. Szaszkiewicza odbyło się przyjęcie komitetu wystawy i delegatów z udziałem wojewody Kowalikowskiego i gen. Dziewanowskiego, podczas którego odczytano wynik nagród, przyznanych za najładniejsze gołębie. Pierwsze nagrody w liczbie około 20 otrzymali m. in. p. Pieczka z Rybnika za gołębia pocztowego, który odbył rekordowy lot na przestrzeni 500 km (Wilno—Katowice) medal srebrny ministerstwa spraw wojsk. i puhar, dar prof. Marchlewskiego, Heim Erwin z Król. Huty za gołębia poczt., medal srebrny min. roln., Drozdowski z Krakowa za okazałe opasowe rysie, złoty medal i żeton, Malinowski z Krakowa za kaliny, siwki i inne rasy, srebrny medal min. rolnictwa i miedziany medal warsz. Twa hodowl. oraz żeton sędzia dr Czuma dyplom honorowy i td. Drugie nagrody otrzymało 18-tu wystawców, wśród nich p. Gustaw Szaszkiewicz za szereg pięknych okazów, a trzecie nagrody 16-tu wystawców, nadto rozdano jako nagrody 450 kg ziarna i 45 milionów mp. w gotówce.

W dniu wczorajszym, tj. w poniedziałek, zwiedzały przez cały dzień wystawę prócz tłumów publiczności, również zakłady szkolne, oddziały wojskowe i policyjne. Wystawa będzie otwarta jeszcze tylko dziś, tj. we wtorek przez cały dzień do godz. 8-mej wieczorem.

Konferencya Rady Partyjnej organizacyi syon. zachodniej Małopolski i Śląska.

Egzekutywa Organizacyi Syońskiej dla Zach. Małopolski i Śląska zwołuje w myśl uchwały z dnia 21 lutego posiedzenie

RADY PARTYJNEJ

na dzień 23 marca na godz. 10 przed południem, które odbędzie się w sali Organizacyi Syońskiej, Stradom 15, I. of. z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie z posiedzenia A. C. w Londynie.

2) Stan obecny pracy Syońskiej w kraju.

3) Sprawa Kahałów.

4) Ewentualia.

Do wysłania delegata na Radę partyjną uprawnione będą te miejscowości, które do dnia 15 marca odprowadzą od 100—200 szekli. Każde dalsze 200 uprawnia do następnego delegata.

Uprasza się Komitety Lokalne o podanie nazwisk delegatów najpóźniej do dnia 20 marca 1924.

Lerchenfeld mp. Sekr. — Dr. S. Feldblum mp. Prezes Egzekutywy.

— PENSYE DLA URZĘDNIKÓW W BONACH. Wypłata uposażenia, należnego funkcyonaryuszom państwowym na marzec, dokonana będzie w taki sposób, że różnica pomiędzy sumą, przypadającą do wypłaty w dniu 1 marca a sumą otrzymaną w dniu 1-go lutego będzie wypłaconą bonami złotymi z zaokrągleniem w każdym wypadku części złotowej do 10 złotych. Tylko w wyjątkowych wypadkach, na wyraźną krośbę pisemną urzędnika uposażenie jego ma być wypłacone w markach polskich. Urzędnicy państwowi, chcąc przyczynić się do sanacyi skarbu niewątpliwie będą reflektowali na większe ilości bonów, szczególnie w miastach, gdzie są oddziały P. K. K. P, w których późniejsza wymiana na gotówkę nie napotka na trudności.

— PROGRAM POPISU ŻYDOWSKIEGO TOWARZYSTWA GIMNASTYCZNEGO, który odbędzie się w niedzielę 2 marca o godz. 11 przedp. w Teatrze „Warszawa" jest następujący:

1) Ćwiczenia wolne dzieci i skoki. 2) Ćwiczenia wolne dziewcząt (pląsy). 3) Ćwiczenia chłopców ciężarkami. 4) Ćwiczenia pań (pląsy). 5) Ćwiczenia panów (obrazowe). 6) Ćwiczenia uczenic na koniu. 7) Ćwiczenia chłopców na kozle. 8) Ćwiczenia pań na poręczach. 9) Ćwiczenia panów na wysokich poręczach. 10) Piramidy. Orkiestra pod kierownictwem kapelmistrza Górzyńskiego. —

Atrakcyą poranku będą piramidy i ćwiczenia pań na poręczach. Szybka przedsprzedaż biletów wskazuje na specyalne zainteresowanie się publiczności krakowskiej tegorocznym popisem. Pozostałe nieliczne bilety są do nabycia u firmy Landwirth, Grodzka 45 i w Żyd. Tow. gimnast. od 5—9.

— ŚWIEŻY TRANSPORT MĄKI CHLEBOWEJ. Wczoraj nadeszło do miejskich zakładów aprowizacyjnych 8 wagonów mąki żytniej pozakontygentowej. Magistrat rozdzielił zapasy między kooperatywy i piekarzy po cenie 420 tysięcy mp za 1 kg.

— ZAOPATRZENIE KRAKOWA W WĘGIEL. Gwarectwo węglowe w Jaworznie zarządziło wysyłkę dużych transportów węgla do Krakowa, z których pierwsze 10 wagonów nadeszło w dniu wczorajszym. Również wielkie ilości węgla jaworznickiego nadeszły do prywatnych hurtowników, tak, że składy przy kolei są pełne zapasów węgla. Cena węgla w hurtowniach wynosi 7,200 tysięcy mp, za 1 ctm, zaś w składach miejskich 6,700 tysięcy mp. za 1 ctm.

— NOWA TAKSA SZPITALNA. Od dnia 25 bm. taksa szpitalna dla województwa krakowskiego wynosi dziennie w 1 klasie 7 franków, w 2-giej klasie 4 franki, w 3-ciej klasie 2,20 franka, według kursu kolejowego.

— PĘKNIĘCIE RURY WODOCIĄGOWEJ. Wczorajszej nocy pękła rura wodociągowa w ul. Studenckiej. Wskutek pęknięcia rury mieszkańcy przyległych ulic byli pozbawieni wody przez kilkanaście godzin, aż do wieczora.

— UWOLNIONY OD ZARZUTU POCHWALANIA ROZRUCHÓW. W sobotę dnia 23-go bm. zakończyła się w krakowskim sądzie okręgowym karnym kilkakrotnie odraczana rozprawa przeciw Stanisławowi Sikorze, płuonowemu straży pożarnej, który jak wiadomo odpowiadał za pochwalanie rozruchów z dnia 6-go listopada. Sąd po przesłuchaniu świadków odwodowych uwolnił Sikorę od winy i kary. Prokurator zgłosił odwołanie od wyroku.

— WYNALAZCA NOWEJ GRY W KARTY. Na ulicy Długiej przytrzymał posterunkowy 27-letniego Tomasza Paluchowskiego, który w towarzystwie dwóch innych osobników namawiał wieśniaków na targu do gry w tak zwane „szczęście", granej przy pomocy trzech kart. W ten sposób wygrał sprytny karciarz od Piotra Kamińskiego, rolnika z Wielkiej Wsi około 20 milionów mp. Na widok posterunkowego wspólnicy oszusta zbiegli, Paluchowski zaś został osadzony „pod Telegrafem".

— SEZONOWE KRADZIEŻE. Policya wyśledziła w ostatnich dniach kilka osób uprawiających systematyczne kradzieże węgla i drzewa kolejowego. Są to Jakób Wczwalski, Jan Szondy, Anna Gąstoł, wszyscy z Prokocimia, a nadto Janina Jugówcówna, Helena Nowak i Helena Plichta z Prądnika Białego. Wymienionych doniesiono do prokuratury.

Posterunkowy przytrzymał na ul. Potockiego Władysława Hampla (lat 16), w chwili, gdy wykradał węgiel z wozów, przejeżdżających tą ulicą.

— KRADZIEŻ AKCYI. W niedzielę wieczorem dokonano włamania do zamkniętego mieszkania Joachima Hanser przy ulicy Gertrudy, l. 17. Włamywacze skradli prócz znaczniejszej ilości bielizny i gaderoby, również różne akcye, a to 52 sztuk Cegielskiego, 50 PTH, 50 Polskiego banku przemysłowego i 2 akcye Chodorów. Policya wdrożyła dochodzenia.

Przejęty do głębi serca wdzięcznością dla Prezydyum miasta, Dyrekcyi Teatru, Kolegów, a przedewszystkiem PT. Publiczności krakowskiej za tak gorące i liczne wzięcie udziału w przedstawieniu jubileuszowem oraz entuzyastyczne i przechodzące moje najśmielsze marzenia, objawy sympatyi i uznania — pozwalam sobie tą drogą wyrazić moje najserdeczniejsze podziękowanie.

Marjan Jednowski.

— ZARZĄD SZKOŁY HEBRAJSKIEJ zawiadamia, iż z dniem 1 marca otwiera szkółka frebłowska nowy oddział dzieci w wieku od 4—6 lat. Liczba dzieci ograniczona.

Wpisy odbywają się codziennie w kancelaryi od 10—1 godz. do dnia 28 lutego. 290

Przy grach i zabawach, na uroczystościach weselnych i żałobnych

pamiętaj złożyć datek na Żyd. Fundusz Narodowy

gdyż ziemia nabyta za te fundusze w Palestynie jest wieczną własnością narodu żydowskiego.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY.

Rząd o polityce podatkowej i gospodarczej

Pierwsze posiedzenie Rady Gospodarczej. — Poglądy prez. Grabskiego i min. Kiedronia na kryzys i drożyznę.

Dnia 22 lutego w ministerstwie skarbu odbyło się pierwsze posiedzenie rady gospodarczej pod przewodnictwem p. premiera Grabskiego, który oświadczył, że po przezwyciężeniu trudności finansowych główna uwaga rządu skierowana zostanie na zagadnienia gospodarcze, a to tembardziej, że stabilizacya waluty połączona jest zwykle z kryzysem w przemyśle i wywołanym przezeń kryzysem cen, który zresztą u nas zaznacza się o wiele słabiej, niż w innych krajach. Po silnej zwyżce cen w okresie poprzedzającym stabilizacyę marki, spadek ten jest rzeczą konieczną, chodzi tylko o to, jakie ceny uważać za normalne, aby dążyć do ich stabilizacyi na tym poziomie. Rząd zastanawia się obecnie nad tem, jaki poziom ma być normalny na ceny artykułów zasadniczych, decydujących o poziomie wszystkich innych cen w kraju, a więc przedewszystkiem ceny ziemiopłodów, węgla i żelaza. Oddziaływać na poziom cen rząd zamierza zapomocą polityki celnej i podatkowej. Oddziaływanie na ceny za pośrednictwem tych dwóch środków dało już pożądane rezultaty. Nadto dla regulowania cen zboża na giełdach krajowych rząd stworzył zapas specyalny, celem rzucenia go na rynek wewnętrzny w razie zwyżki cen, na zagraniczny zaś w razie zniżki.

Minister przemysłu i handlu, p. Kiedroń, mówił o środkach przedsiębranych przez rząd, celem zniżki cen węgla i żelaza. Do stycznia r. b. ceny węgla u nas były znacznie niższe, niż zagranicą. Skutkiem wysokiego wskaźnika drożyźnianego w miesiącu styczniu, koszty robocizny wzrosły, co spowodowało dużą podwyżkę cen węgla. By ceny te obniżyć, rząd poniósł daleko idące ofiary w postaci obniżenia podatku węglowego. Ponieśli też ofiary przemysłowcy, obniżając swe ceny. Dało to w sumie możność zniżenia cen węgla o 30 procent. Sytuacya w przemyśle po tej obniżce cen węgla poprawiła się. Celem całkowitego opanowania kryzysu zachodzi potrzeba, aby ceny węgla uległy dalszej zniżce około 15—15 procent, gdyż wtedy ceny nasze zrównają się z cenami światowemi. Zarządzenia przedsięwzięte pozwalają już mieć nadzieję, że w najbliższym okresie da się to urzeczywistnić. Obniżenie cen węgla o 30 procent umożliwia już obecnie zniżkę cen żelaza o 10 procent. Obniżenie to nastąpiło od 15 bm. Dotychczasowe obniżenie cen tych zasadniczych dla życia gospodarczego artykułów, wydało już dodatnie rezultaty dla całego życia przemysłowego kraju. Szybkie opanowanie drożyzny w złocie tych artykułów doprowadza do mniemania że w ciągu najbliższych paru miesięcy kryzys w przemyśle będzie opanowany.

W dyskusyi, jaka się wywiązała nad przemówieniami przedstawicieli rządu, wzięli udział pp. posłowie: Gościcki, Kwiatkowski, Staniszkis, Chełmoński, Zaremba, Malinowski, prof. Brzeski i Kempner, minister Lutkiewicz, p. Chrzanowski, p. Szydłowski, Heiman, wiceprezydent Lwowa Chłamtacz i innni.

Przedstawiciele rolnictwa stwierdzili, iż ceny zboża u nas są niższe niż przed wojną i domagają się zrównania z cenami przedwojennemi przez zmniejszenie opłat wywozowych, dowodząc, że będą one w każdym razie niższe od cen na rynkach światowych ze względu na konkurencyę sąsiednich krajów rolniczych. Podnosili również konieczność zachowania przedwojennego stosunku między cenami ziemiopłodów a artykułami przemysłowemi bez czego rolnictwo nie byłoby w stanie utrzymać się na rotychczasowym poziomie.

Posłowie z ugrupowań robotniczych oświadczyli się za koniecznością dostosowania cen artykułów rolniczych do zdolności nabywczych konsumentów i stwierdzili, że w planie sanacyjnym rządu polityka cen jest rzeczą najważniejszą.

Ogólnie zgodzono się, że polityka zniżkowa cen ziemiopłodów w obecnym okresie przejściowym jest rzeczą konieczną. Polityka rządu w dziedzinie cen węgla i żelaza, która już dała pozytywne rezultaty, przyjęta została z uznaniem.

Następne posiedzenie rady gospodarczej odbędzie się w środę o godzinie 10 rano. Poświęcone ono będzie w pierwszym rzędzie zagadnieniu polityki płac robotniczych.

Nowa skala podatku od zarobków

z dniem 1-go marca 1924 roku.

KOMUNIKAT IZBY SKARBOWEJ o obliczeniu podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę od 1-go marca 1924.

Rozporządzeniem z dnia 19 lutego 1924 L. DP. 219]II zarządziło Ministerstwo skarbu, aby pobór podatku dochodowego od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę na obszarze b. dzielnic rosyjskiej i austryackiej, był w miesiącu marcu 1924 dokonywany w dotychczasowym trybie, według skali następującej:

	Wysokość wypłaconego wynagrodzenia, obliczona w stosunku rocznym w tysiącach marek: ponad	do	Stopa procent. podatku
1	5,256.000	7,008.000	0·3
2	7,008.000	8,760.000	0·4
3	8,760.000	11,388.000	0·5
4	11,388.000	14,016.000	0·8
5	14,016.000	16,644.000	1
6	16,644.000	19,272.000	1·3
7	19,272.000	21,900.000	1·6
8	21,900.000	24,820.000	2
9	24,820.000	27,740.000	2·4
10	27,740.000	30,660.000	3
11	30,660.000	33,580.000	3·6
12	33,580.000	36,500.000	4·2
13	36,500.000	37,960.000	5·4
14	37,960.000	40,150.000	6·6
15	40,150.000	42,340.000	8·4
16	42,340.000	45,260.000	10·2
17	45,260.000	48,180.000	12
18	48,180.000	51,110.000	13·8
19	51,110.000	54,750.000	15·6
20	54,750.000	58,400.000	16·3
21	58,400.000	62,050.000	17·1
22	62,050.000	65,700.000	18
23	65,700.000	69,350.000	18·8
24	69,350.000	73,000.000	19·8
25	73,000.000	76,650.000	20·7
26	76,650.000	80,300.000	21·7
27	80,300.000	83,950.000	22·5
28	83,950.000	87,600.000	23·4
29	87,600.000	131,400.000	24.2
30	131,400.000	175,200.000	25
31	175,200.000	219,000.000	25·9
32	219,000.000	262,800.000	26·7
33	262,800.000	328,500.000	27·6
34	328,500.000	525.600.000	29·4
35	525,600.000	657,000.000	30·6
36	657,000.000	876,000.000	32·4
37	876,000.000		34·2

Z tabeli powyższej wynika, że uposażenia służbowe etc. w miesiącu marcu aż do wysokości płacy miesięcznej za marzec 438.000.000 będą wolne od podatku dochodowego. Wszystkie wyższe będą ulegały podatkowi wedle powyższej skali, przyczem należy pensyę marcową pomnożyć przez 12, by stwierdzić, wedle którego punktu skali opodatkowanie nastąpi.

HANDEL

W SPRAWIE UTRZYMANIA OPŁAT WYWOZOWYCH OD DRZEWA. Grupa przemysłowców drzewnych i kupców ziemi wileńskiej zwróciła się do Sejmu z memoryałem w sprawie konieczności utrzymania dotychczasowych opłat od drzewa nieobrobionego oraz popierania wywozu drzewa w postaci przerobionej. Memoryał ten wskazuje na zniszczenie drzewostanu na kresach wskutek wojny i parołetniej rabunkowej eksploatacyi lasów, oraz na ciężkie położenie przemysłu tartacznego. Należy zaznaczyć, że w samej Wileńszczyźnie przemysł ten zatrudnia około 10,000 robotników. W końcu memoryał ten zastrzega się przeciwko projektowanemu zmniejszeniu opłat wywozowych.

ZMIANA W USTAWIE O GIEŁDACH ZBOŻOWO-TOWAROWYCH. Jak informują nas „Varsovia" ministerstwo przemysłu i handlu zamierza wprowadzić do ustawy o giełdach zbożowo-towarowych nowy rygor, zezwalający na żądanie ujawniać nazwiska kotrahentów w tych tranzakcyach giełdowych, które uznane zostaną przez komisarza giełdowego za fikcyjne. Rygor ten pozwoli na zwalczenie niezdrowych objawów tranzakcyj giełdowych, które w ostatnich zwłaszcza czasach mają niejednokrotnie miejsce.

PRZEMYSŁ

ODROCZENIE ZAMKNIĘCIA FABRYKI „PAROWÓZ". Jak się dowiadujemy, fabryka „Parowóz" która miała zostać zamknięta 25 bm. będzie nadal czynna. Zamknięcie jednak odroczono tylko na dalsze dwa tygodnie t. j. do dnia 9 marca rb. Zarząd więc wymówił na te dwa tygodnie ponownie pracę robotnikom i dalsze losy uzależnia od otrzymania w PKKP właściwych kredytów. Fabryka będzie czynna z pewnymi jednak ograniczeniami: 14 robotników zostało definitywnie wydalonych; praca odbywać się będzie na zmianę: 3 dni w tygodniu przy 6-cio godzinnym dniu roboczym i trzy dni po 8 godzin.

ROZSTRZYGNIĘCIE SPRAWY PRZEDŁUŻENIA DNIA ROBOCZEGO W GÓRNICTWIE. Na konferencyi w Ministerstwie Pracy, odbytej dnia 23 bm. z udziałem pp. ministrów pracy oraz przemysłu i handlu w sprawie długości dnia pracy w górnictwie obecni byli przedstawiciele Zjednoczenia Zawodowego Polskiego i Robotniczych związków niemieckich. Przedstawicieli związków klasowych nie było. W rezultacie knoferencyi robotnicy zaakceptowali nastepującą propozycyę rządu: czas pracy „na dole" przedłużony zostaje do godzin brutto (przedtem 6), t. zn. włącznie ze zjazdem i wyjazdem. Czas pracy na powierzchni zmnianie nie ulegnie, mimo, że przedstawiciele przemysłu zażądali przedłużenia i tego czasu do 10 godzin (z 8 godzin). Na podstawie tej umowy cena węgla zostanie obniżona o 20 procent co łącznie z niedawną zniżką 30 procent da łączny spadek cen węgla o około 45 procent, zaś dostarczenie taniego węgla podtrzyma produkcyę w całym przemyśle krajowym i wywołać powinien ogólną znizkę cen. Przedstawiciele wymienionych organizacyi robotniczych jak nas infornują, traktują to jako czasowe przedłużenie dnia pracy.

FINANSE

LISTA BANKÓW, które otrzymały prawo otwierania kredytów i wydawania wkładów w efektywnych walutach zagranicznych. — W myśl nowych przepisów dewizowych, zezwolenie na prowadzenie rachunków, przyjmowanie i wydawanie wkładów, oraz udzielanie kredytów w efektywnych walutach zagranicznych wydaje się w drodze indywidualnego dekretu Ministerstwa Skarbu na podstawie podania banku. Jak dotychczas, Ministerstwo Skarbu udzieliło zezwoleń następującym prywatnym instytucyom kredytowym:

Bank Handlowy w Warszawie, Bank dla Handlu i Przemysłu w Warszawie, Bank Zachodni w Warszawie, Bank Zjednoczonych Ziem Polskich w Warszawie, Bank Towarzystw Spółdzielczych w Warszawie, Bank Dyskontowy Warszawski, Warszawski Bank Zjednocz., Warszawski Bank Przemysł., Bank Ziemiański w Warszawie, Dom Bankowy D M. Szereszewski w Warszawie, Powszechny Bank Związkowy w Polsce, Polski Bank Przemysłowy we Lwowie. Powszechny Bank Kredytowy we Lwowie, Bank Zw. Sp. Zarob. w Poznaniu, Bank Przemysłowców w Poznaniu, Polski Bank Handlowy w Poznaniu, Wileński Prywatny Bank Handlowy w Wilnie, Dom Bankowy T. Bunimowicz w Wilnie, Bank Polskich Kupców i Przemysłowców Chrześć. w Łodzi, Bank Śląski Eskont w Bielsku.

ZAKUP ZŁOTA. Sprzedaż i zakup złotych monet, złota w bryłach i sztabach, przedmiotów itd. oddawna nie podlega żadnym zakazom i ogranl-

szeniom. Nie wolno jedynie złota wywozić za granicę bez zgody ministra skarbu, wewnątrz kraju handel złotem jest dozwolony.

Podstawą Banku Polskiego będzie złoto. Waluty zagraniczne kupuje się z zamiarem nabycia za nie złota i złożenia go w skarbcach Banku Polskiego. Najwięcej zatem pożądaną wpłatą na akcye Banku Polskiego jest złoto w monetach zagranicznych lub opatrzonych stemplami mennic sztabach czy bryłach.

W obiegu jest obecnie złota dość dużo. Napływa ono przeważnie z Rosyi, z krain północnych, a następnie z kieszeni tych ludzi, co dotąd złoto ukrywali, a obecnie, widząc, że się waluta polska ustala i zbliża chwila utworzenia Banku Polskiego, dobywają je ze schowków, aby nabyć takie walory, które jakiekolwiek zapewniają dochód. Złoto leżące dochodu nie przynosi.

Trudną jest sprawa dokonania subskrybcyi za pomocą przedmiotów ze złota. Zawartości złota czystego w takich przedmiotach nie można stwierdzić inaczej jak przetapiając i badając je w mennicy lub urzędzie probierczym. Tymczasem wartość artystyczna przedmiotu zazwyczaj znacznie jest wyższa od czystego w nim złota.

Subskrybenci, pragnący dokonać subskrybcyi, ofiarując w tym celu przedmioty złote, najdogodniej i z największą dla siebie korzyścią raczej sprzedadzą przedmiot złoty złotnikowi lub prywatnej osobie, za uzyskaną zaś cenę kupią bądź to złoto w monetach, lub waluty obce, których nabycie obecnie w bankach dewizowych jest ułatwionem i tym sposobem uproszczą sobie dokonanie subskrybcyi.

Z giełdy.

Kraków, 25 lutego.

Zgodnie z naszemi przewidywaniami przyniósł początek nowego tygodnia dalszą zwyżkę akcyj. Zwyżka ta była ogólna, najsilniejsza w tych efektach, które poprzednio najwięcej straciły.

Po giełdzie robiono: Jaworzno drobne 120000 do 124,000, po 25 sztuk 110—113.000. Len 5400 do 5500, Lokomotywy 3900—3700, Krosno nafta 3300—3500, Węglówki 150—175, Nobel 5500 do 5600, Gloria 1,100—1,150.

Dewizy w obrotach bankowych. Nowy Jork 9.325—9,315, Zurych 1617—1619, Paryż 420 Praga 272; Wiedeń 131,5—132,5.

Akcye bankowe, handlowe i przem.:

	Transakcye	
	25 II.	22 II.
Polski Bank Przem. I-VII	2275—2500	2050—2125
Bank Hipoteczny	2900	2850
Bank Małopolski	—	—
Ziemski Bank Kredyt.	1400	1300—1450
Powszechny Bank Kred.	400	425
Bank Komercyalny I—IV	675	600
Bank Zw. Sp. Zarobkow.	24500-25000	23000-25000
Polskie Tow. handl.	1800—1900	1400—1800
Handl. Sp. akc. „Imper“	105—120	95—100
„Pharma“ Mag. Jawornicki	2400—2500	2200—2450
Tow. han. Bracia Rolnicey	500	—
„Polski Glob“	—	—
C. Hartwig, Poznań	—	—
Żegluga Polska	500—550	415—510
Warsz.Tow.Trans.i Żeglugi	—	—
Zieleniewski I—IV	47500-48500	42000-46000
H.Cegielski, Poznań	2750—2950	2525—2675
Parowozy I-III.	1075—2100	1800—1900
„Automoter“ fabr.samoch.	—	—
„Lemiesz“ fabr.masz.roln.	—	—
Modrzejewskie Zakł. G. H.	—	—
„Trzebinia“ żel.	3150—3600	3150—3350
Zakłady amunic. „Pocisk“	5200	5200
Huta żelazna, Kraków	—	—
„Górka“ fabryka cementu	75000-75000	66000-75000
Sieraszańskie Zak. Gór. S. A.	25500-26000	23500-24500
„Tepege“ Tow. dla prz. gór.	12400-12800	10800-11760
Akc. Tow. naft. „Galicya“	—	—
A. T. dla przem. oleju skal.	—	—
Polska Nafta	2075—2200	1700—1800
„Pokucie“ Naft. Sp. akc.	1850—1050	1700
„Oikos“ T. A.	21000	—
„Strug“ Przem. drzewny I.	7000—7200	6500—6800
„Pezet“ Powsz. zakł. bud.	800	900
Syndykat koszyk. Kraków	1000—1050	1000
Fabr. przet. tł. w Trzebini	18250	17000-17500
„Azot“ I—IV.	2150—2200	1800—1850
„Agrochemia“	2800—2900	—
„Kraków“ Zj.fab.prz.wysk.	6500	5500—5750
Fabr. cukru w Chodorowie	23500-24250	18750-22500
Cukrownia Chybie I.	46000-53000	41000-51000
A. Piasecki	4900—5400	5100
Fabr. porcel. w Ćmielowie	7500—7800	6800—7200
Elektr. w Siersży I-IV	1500—1625	1425—1500
S. W. Niemojewski	2450—2500	2100—2650
Fabr. kapeluszy w Myślen.	—	—

Giełda warszawska

Giełda warszawska z dnia 25 b. m. (PAT) Dolary Stanów Zjedn. tranz. 9,350.000—9,300.000, frank złoty w kupnie 1,798.000, bony złote 1.350.000—1,400.000, pożyczka złota 13300—13050—13500. milionówka 750—850—700. pożyczka dolarowa 6000—5750.

Czeki Belgia tranz. 362000—364000 Berlin tranz. ——, Gdańsk tranz. ————, Holandya tranz. ————, Londyn tranz. 40,425.000—40,440.000. Nowy Jork tranz. 9,350.000, Paryż tranz. 413500—411000, Praga tranz. 271000—268300, Szwajcarya tranzakcya 1622000—1612000 Wiedeń tranz. 132, Włochy tranz. 4061/2—404100

Warszawa 25 b. m. (PAT.) Giełda. Akcye Podane cyfry rozumieją się w tysiącach Mp. Bank Małopolski, Kraków 3000. Bank Przemysłowy Lwów 2225—2300—2275, Bank Zw. Sp. Zar. Poznań 23000—24500, Puls 1450—1575—1550, Wildt 715—725—700, Cukier Warszawa 18250—17850—17500, Cegielski 2700—2740—2725, Ursus 4750—5200—5100, Parowozy 1950—2100—2025, Zawiercie 260000—235000, Żegluga 625—650, Polska nafta 2100—2200—2100, Siła i Światło 2700—2650, Ćmielow 7200—7400—7300, T. P. G. ——, Starachowice 16250—15500, Pocisk 5200—5800—5200, Zieleniewski 47500, Żyrardów 1600000—1500000—1550000, Chodorów 23000—24000—23250, Trzebinia 3200—3100.

GIEŁDA LWOWSKA

Lwów, 25. 2 PAT. Giełda. Akcye. Akc. BaBnk Hip. 2900—2950, Małopolski 2600, Przemysłowy 2325—2350, Browary 31.000—31.500, Chodorów 24.250—25.500, Chybie 52.000—54.000, Cegielski 2825—2875, Ćmielów 8000—8250, Lokomotywy 38750—40000, Górka 75.000, Karpalit 3800—4000, Niemojowski 2350—2500, Oikos 21250—22.250, Parowozy 2025—2075, Pezet 900—950, Nafta 2250—2275, Polskie Tow. Budowlane 650, Rakszawa 15.500—16.000, Ska akc. Wydawnicza 800—1000, Tepege 12,500, Tesp 30.500—31.000.

GIEŁDA ZBOŻOWA WE LWOWIE

Lwów, 25. 2 PAT. Giełda zbożowa. Giełda licznie odwiedzana. Ogólny obrót wzwyż 100 ton. Transakcye pszenicą, sianem i słomą. Silna podaż w zbożu twardem przy słabym popycie. Dobry owies poszukiwany. Tendencya zniżkowa. Usposobienie rezerwowane z powodu spodziewanej dalszej zniżki cen.

Giełda wiedeńska.

Papiery lokacyjne. Renta majowa 1000, austr. renta koronowa 1010, renta lutowa ——, węg. renta koronowa ——, losy tureckie ———, priorytety kolei południowej 551000, Kolej południowa 119000.

Wiedeń, 25. 2 PAT. Akcye polskie. Lwów-Czerniowce 325.000, Silesia 67.000, Zieleniewski 354.000 gal. Karpaty 470.000, Galicya 4,000.000, Schodnica 1,185.000, Siersza 194.000, Iriag 298.000—307.000, bank małop. 20.450, bank hipot. 21.500, Kompas 29.000, Goleszów 1,338.000, Browary 236.000, Lumen 57.000, Nafta ska akc. 540.000, Mrazznica 175.000—188.000, TPG. 91.000—94.000.

Giełda berlinska.

Końcowe kursa [illegible] w Berlinie z 25 bm. (PAT) cyfry w milio[illegible] [illegible]erdam 1571568 Buenos Aires 1446375, Bruks[illegible], Chrystiania 552615, Kopenhaga 666330, [illegible] 1097250, Helsingfors 105785 Włochy 185540 [illegible] 18,104.625, Nowy York 4,189.500, Paryż 18553[illegible] [illegible]arya 728175, Hiszpania 532695, Japonia 189525[illegible] [illegible]ad 54862, Rio de Janeiro 498750, Wiedeń 62842, Praga 122193, Budapeszt 104787, Sofia 32917.

GIEŁDA ZURYCHSKA.

Zurych dnia 25 lutego. PAT. Zamknięcie giełdy Holandya 215 i trzy czwarte, Nowy Jork 577, Londyn 24.87, Paryż 25.65, Medyolan 25,12, Praga 16,80, Budapeszt 001.20; Bukareszt 3.10; Belgrad 7.20; Sofia 4.37, Wiedeń 00081 i jedna czwarta.

Zurych 25 lutego. PAT. Szwajcarski Bankverein notował dziś nieoficyalnie Warszawę 0000040—0000060, Berlin 00129—00131 za 1 bilion.

GIEŁDA PARYSKA

Paryż, 25 lutego PAT. Otwarcie giełdy. **Radio.** Londyn 97.10, Nowy Jork 22.48, Belgia 87.70, Hiszpania 286, Włochy 97.90, Szwajcarya 392, Dania 358, Holandya 845, Norwegia 298, Szwecya 597, Rumunia 12.20.

GIEŁDA LONDYNSKA

Londyn, 25 lutego PAT. Otwarcie giełdy. **Radio.** N. Jork 431.87, Francya 97.25, Belgia 112.10, Włochy 98.75, Szwajcarya 24.88 i pół, Hiszpania 33.97 i pół, Portugalia 172, Holandya 1153¾, Dania 27.17 i pół, Norwegia 3280, Szwecya 1.648, Helsingfors 171.75, Niemcy 19.500, Austrya 305.500, Praga 148.50, Ateny 250, Brazylia 678.

Z TEATRÓW KRAKOWSKICH.

— **Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.** Na sobotę 1 marca przygotowuje reż. Piekarski doniosłą krotochwilę Adama Grzymały Siedleckiego pt. „Podatek majątkowy“. Znakomity pisarz sięgnął tym razem do aktualnego tematu nędzy współczesnego obywatela, dla którego podatek jest zmorą i przyczyną wielu kłopotów. Krotochwila ta pełna dowcipu i tryskającego humoru naświetla groteskowo nowobogackich nie mających skrupułów przy wykręcaniu się od obowiązków państwowych.

— **„EWA“ MASSENETA NA PORANKU** w niedzielę 2 marca. Olbrzymie powodzenie wspaniałego utworu Massenetowskiego skłoniło Tow. Orator. do powtórzenia „Ewy“ z tymi samymi świetnymi wykonawcami na poranku w niedzielę 2-go marca.

— **WARSZAWSKA OPERETKA W BAGATELI.** Kierownictwo Bagateli chcąc dać krakowskiej publiczności możność zapoznania się z pierwszorzędną operetką urządza we środę i we czwartek 27 i 28 bm. dwa przedstawienia warszawskiego zespołu operetkowego „Wodewil“ z pp. Dobosz-Markowską, Redo, Sendecki, Srebrzyńskim, Dembowskim i Orłowskim. Sympatyczni goście warszawscy wybrali operetkę „Dorina“ słynnego kompozytora Gilberta, która była grana w Warszawie przeszło 3 razy z niezwykłem powodzeniem. Orkiestrą kierować będzie kapelmistrz Elszyk, tango i ewolucye układu baletmistrza Ładzińskiego. Zainteresowanie zapowiedzianą gościną warszawską ogromne.

ŻYD. UNIWERSYTET LUDOWY „[illegible]“
Brzozowa 5.

Wtorek: dr O. Herschdorfer „Choroby [illegible]“.
Środa: Benzion Rappaport „Problemy filozoficzne“ I. hebr.

TEATR BAGATELA.
Wtorek: „10 minut w samochodzie“.

OPERETKA.
Wtorek: „Frasquita“.

TEATR IM. J. SŁOWACKIEGO.
Wtorek: „Świerszcz za kominem“.

REPERTUAR KIN
WANDA: „Prawo koranu“.
SZTUKA: „Władca kobiet“.
REDUTA: „Kobieta apasz“.
WARSZAWA: „Shylock z Krakowa“.

Z kraju.

POŻAR W „TEATRALNEJ“ I SALI FILHARMONII W ŁODZI.

Łódź. (tel. wł.) Onegdaj o godzinie 6-tej rano z niewyjaśnionych dotąd przyczyn powstał ogień w śpiżarni „Teatralnej“, zkąd przez sufit płomienie przedostawać się poczęły do sali koncertowej, gdzie poważnie naruszyły podłogę i drzwi przedsionka, w którym zwykle urzędowali bileterzy. Dzięki energicznej i pełnej poświęcenia akcyi straży ogniowej z komendantem dr. Grohmanem na czele pożar zdołano umiejscowić.

SPRAWA WYBORÓW DO GMIN ŻYD. Warszawa. (Tel. wł.). Jak się dowiadujemy, w sprawie wyborów do gmin żydowskich zaszedł ostatnio nowy zwrot, tak, że nie jest wykluczone, iż wybory odbędą się również w Małopolsce.

Ze świata.

ZGON JAKÓBA BOSHARTA. Ze Szwajcaryi donoszą, że zmarł tam znany pisarz Jakób Boshart. Prof. Dr. Jakób Boshart należał do najwybitniejszych przedstawicieli pisarzy szwajcarskich. Jego głośna powieść "Krzyk na pustyni" została nagrodzona tzw. nagrodą Schillera.

Drobne ogłoszenia.

Praktykantka ... przyjmie skład towarów żelaznych. S. Stöller, Kraków, Straszewskiego 18. 216

Potrzebna siła bankowa z trzechletnią praktyką z bardzo dobremi świadectwami, poszukuje posady od zaraz. Zgłoszenia pod „Sumienna" do Adm. N. Dz.

Subiekta z detalicznej branży żelaznej, poszukuje Wolf Nattel, Nowy Sącz. Wiadomość u Salomona Natila, ul. Agnieszki 10.

Korespondent stenografujący po niemiecku i po polsku znający buchalteryę i pisanie na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia pod „Rutyna" do Biura Stattera, Rynek 8. 257

Pierwszorzędna
SIŁA BIUROWA

buchalterka-bilansistka korespondentka polsko-niem. znająca wszelkie czynności biurowe z dłuższą praktyką jako kierująca siła, poszukuje odpowiedniej posady. Łask. zgłoszenia pod „Zaufana" do Adm. N. Dziennika.

Poszukuję

zdolnych ekspedyentek z działu towarów metrowych oraz siły biurowej pracującej także w sobotę. Zgł. Schreiber, Floryańska 32.

AKCYE

Pomorskiej Fabr. Kapeluszy obecnie uruchomionej, w większej ilości po cenie 2,000.000 mkp. za każde 1000 marek za sztukę, do oddania. Szan. reflektanci zechcą nadesłać oferty do redakcyi „Głosu Wąbrzeskiego" w Wąbrzeźnie (Pomorze) Litr. W. 106. 277

NA MACE

Łopaty piekarskie (szibry) długie i okrągłe już czas zamawiać! Łopaty na chleb i bułki, płyty cementowe „Radeburg", maszyny i przybory piekarskie i cukiernicze dostarczają: Zjedn. Zakłady Budowy Pieców Piekarskich. Kraków, ul. Stolarska l. 6. Telefon 2062.

▲▲▲▲▲▲▲▲

LWOWSKIE TOW. AKCYJNE BROWARÓW

zawiadamia Szanowną Publiczność, że

PIWO EKSPORTOWE LWOWSKIE JASNE

13-stopniowe

cieszące się największym popytem w Polsce

nadeszło do Krakowa

i znajduje się w następujących lokalach:

ANTONI HAWEŁKA
Restauracya **HOTELU POLLERA**
" **JOZEFA KUCZMIERCZYKA**
" **HOTELU I KAWIARNI ROYAL**
oraz **WENZEL.**

Specyalność! **Specyalność!**

Lwowski porter „Imperial"

przewyższający najprzedniejsze wyroby zagraniczne **jest do nabycia** w oryginalnych butelkach **wyłącznie w handlu Antoniego Hawełki w Krakowie**

WROCŁAW — (BRESLAU)

TARGI WIOSENNE

8—11 marca 1924.

Wszelkich informacyj w kwestyi paszportowej, wyjazdu, zamieszkania i wczesnego nabywania kart zakupu udziela 191

AKC. TOW. POLSKI GLOB
Tow. Handlowe i Transportowe
Kraków, Andrzeja Potockiego 3
jak również
BRESLAUER-MESSE-AMT.

קמח כשר לפסח בהשגחת הראבינאט כבאכניע.

Pierwszorzędnej

MĄKI PASCHALNEJ

z parowego młyna w Bochni dostarcza się po cenach przystępnych. Zamówienia przyjmuje **p. Kleiner, Dominikańska 9, lub p. Friedmann Gertrudy 29.** 188

MEBLE

wszelkiego rodzaju sprzedaje najtaniej **Beer Honigwachs, Św. KRZYZA 3.**

Podróżujący

z branży papierowej poszukiwany. Zgłoszenia pod „Matejko" do Admin. N. Dz.

NOWA DRUKARNIA DZIENNIKOWA

przyjmuje wszelkie zamówienia w zakres drukarstwa wchodzące, w szczególności druki bankowe, kupieckie, przemysłowe, reklamowe, czasopisma i dzieła, wykonując takowe starannie, szybko i po cenach umiarkowanych

W KRAKOWIE PRZY ULICY ORZESZKOWEJ L. 7.

Samodzielny korespondent polsko-niem. ze stenografią polsko-niem. tylko samodzielna siła mogąca zastąpić szefa dla wielkiego przedsiębiorstwa handlowego poszukiwany. Zgłosz. tylko pierwszorzędnych sił pod „Natychmiast" do Biura ogłoszeń Feliksa Stattera, Rynek gł. 8. 231

OFIARY KWASU MOCZOWEGO

Artretyk musi co miesiąc przeprowadzać kuracyę Urodonalem (głównie po nadużyciach w jedzeniu i piciu), która go zachowa przed atakami podagrycznymi, reumatycznymi i kolkami nerkowemi. Z chwilą, kiedy uryna przybiera kolor czerwony lub zawiera piasek, spieszcie po ratunek do Urodonalu.

Podagra
Reumatyzm
Piasek
Arterio-Sclerosa
Kwasy

Srodek polecony przez Prof. **Lancereaux** b. Prezesa Akad. Medycznej w swojem dziele o podagrze.

Zatruty przez kwas moczowy, dręczony przez cierpienia, może być uratowany tylko przez

Urodonal Chatelain'a

ponieważ URODONAL rozpuszcza KWAS MOCZOWY.

Urodonal Chatelain'a jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

Przy kupnie należy domagać się zawsze firmy wynalazcy **CHATELAIN'A.**

Z wszelkiemi informacyami zwracać się Warszawa, Fredry 4. Tel. 73-35 i 155-59.

„PARVEOL"

159 (Koscher)

gwarantowany 100% czysty tłuszcz roślinny.

„ILONA"

(Koscher)

najlepsze masło roślinne po cenach konkurencyjnych poleca

PIERWSZA SLĄSKA FABRYKA MARGARYNY
PAWEŁ HOFFMANN i Ska, BIELSKO

M. BETTEIL

hurtownia papieru i przyborów piśmiennych

Kraków, ulica Mostowa L. 6

poleca swój bogato zaopatrzony magazyn po cenach nader przystępnych, oraz dobrych warunkach sprzedaży

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Nakładem Gal. Sp. Wydawn. Red. Nacz. Ign. Schwarzbart. Red. odpow. Jakób Freund. Nowa Drukarnia Dziennikowa, Orzeszkowej 7.